

A qualitatem simulans cum renum fluor pinguis acceperit. Dehinc per incrementa etiam febres accedunt, cum consensu fecoris, ut quidam etiam fellis colorem sumant, attestante uentris abstinentia cum tormento & ructatione inflatione con gente. Tum hebetudo sequetur, & articulorum frigus & uomitus: & tardante passione corporis tenuitas nimia, adeo ut quidam uncati permaneant, & semper proni ambulare cogantur, nec unquam se erigere possint. Est præterea signum declinationis supradictorum in contraria mutatio, ut urina aquata in crassitudinem ueniens: crassior uero uel viscosa in tenuitatem. Item quæ paulatim atque cum mordicatione ferri solebat, sine labore adueniens, & si plurima, mediocris effecta, & ad summum omnia cum naturæ solita uel similia fuerint uisa, aiunt alii quieos qui ex casu uel percussu, aut uehementi libidine fuerint tormenta, irruisse uideantur, colicos uero maior interior, uel uentri uicinarum partium dolor sequatur, atq[ue] inde sumat exordium, consentientibus uel compatiens clunibus. Item renal uito exemplo difficultas urinae coniuncta sit: Colicis uero per consensum atq[ue] secundo concurrat. Hæc est similium passionum discretio. Accidunt hæc item similia etiam in urinalibus ijs uito constituto ex renibus, quæ usque ad uescicam ducunt, quibus eadem quæ supra diximus recte concurrunt, sed dolor uel eius sensus erit inter renes & intestina, & uescica fundum, nulla inflatione uel extantia in externis renum partibus prominente. Hæc est omnis atq[ue] perfecta significatio. Sed oportet sanguinis mictu affectos similiter curari tanquam sanguinem spuentes. Alios uero qui cæteris fuerint passionibus affecti, sicut de uelica scribentes demonstrabimus, pro suis concursibus uel accidentibus, quæ Graci symptomata uocant, partita curari ratione: Non enim sola genitrix, sed etiam specialis eorundem conuenit adiutoriorum curatio, solum differens, quod ea quæ localia sunt adiutoria in hijs qui renalibus laborant uito magis clunibus adhibeantur. Illis uero qui uelice, pectini, uel pubetenus, quod Graci peritoneon uocant.

DE TARDIS VESICÆ PASSIONI
BVS. CAP: IIII.

Nuesica speciales plurimæ passiones eveniunt, tumor, collectio, ulcus, durities, phthiriasis, item psoriasis, quam scabiem, uel scabrum appellamus, capillatio, debilitas, paralysis, calcu latio, quam lithiasin uocant, sanguinis fluor, siue effusio, quam haemorrhagian appellant, mictus tarditas aut difficultas, aut in toto guttae aquatiles, quas hydatidas uocant. Sed ne porrecta longitudine fastidiosa curatio uideatur, una præceptione omnia apprehendere festinandum. De paralysi igitur superius docuimus, cū de ea specialiter diceremus. De collectionibus uero & ulceribus secundo dicemus, cum de singulis corporis partibus communem trademus curationem. Tumete igitur uescica, sequitur dolor secundum pectinē atq[ue] ueretri radicē, & ilia, & clunes, & magis initio ac fine urinæ reddenda: tum feruor incendiosus: item pulsus & extantia partis in passione constitutæ, cū iugis ac frequenti urinæ reddenda desiderio, & repentina cessatio, ac rursum egestio fieri cū dolore intolerabilis per singulos mictus, ut extenti ægrotates etiam uentū per podicē reddant, aut ipse podex præcadens excludat: & præterea ægrotatis supinus exitus urinæ facilior. Quidam deniq[ue] necessitate coacti defixi capite super latus pedibus sese locauerunt, ut lapis angusta deserens loca, atq[ue] uelice aditū repetens mictus tribuat facultatem. Mulieres deniq[ue] etiam digitis immisæ in muliebrem sinus sibimet ipsa hortatione quadam lapidem prouocando dimiserunt.

C dimerunt. Pueris autem magis prominens ueretrum fiet: Sæpe etiam extensis quædam ægrotantibus occurrit, si suo dígitum inficerint podici. In ipsa præterea urina sedimina inueniuntur, aliquando crassiora & calida, aliquando arenosa & saxosa. Item quibusdam asper lapis, aut sanguinolentus excluditur, & saniosus. Sed quoniam signa communia sequentur ulceribus uescicæ atque lapidibus generatis, & hijs qui gelato sanguine impediti mictus difficultate afficiuntur, confirmabitur apprehensio lapidis generati, adhibita melotide, cuius rationem atque usum Responcionum libris chirurgiam scribentes plenissime tradimus. In quibus etiæ auferendi lapides opus docuimus: Nunc enim correctio nem demonstramus cuiusdam in corpore morbi, quo uescica lapidū generatione uexatur, & non ut alium masculum appellemus lapidem, alium fœminam, ut quidam leuium medicorum, sed quodam corporis uitio, non adhibita recorputiuia curatione, cum solius auferendæ alienitatis intentione medici capiantur, cuius plurimæ sunt differētiae. Est præterea urinæ reddendæ impedimentum, quod Graci stranguriam uocant, mictus officium retardatum. Difficultas autem quædā dyuriam appellant, quæ id adiuncto dolore ingesserit. Impossibilitas aueris pia. Graci symptomata uocauerunt, nunc stricture sunt appenditia, cum tumor uescicam tenuerit, siue durities, aut paralysis, uel tensio, ut quidam uolentes urinam usu solito ac naturali deponere, obstantibus causis longo tempore continentis officij dilatione uexantur: aliquando alienitatis obtrusione uescicæ impedito meatu, ut lapidis, aut arenæ, aut capillorum, aut squamularum cantabri similiū,

D uel quocunq; sedimine crassiore. Fluor autem sanguinis per uescicam, quem Graci hæmorrhagia manifestus, cum aceruatim per urinæ meatum sanguis excluditur. Sed quoniam non solo ex ambitu uescicæ fluor iste fiet, sed etiæ ex collo uel mictualibus uisco aceruatus sanguis excluditur: aliquando etiam de renib; erit locorum discretio facienda: Nam renibus patientibus dolor in clunibus demonstratur. Vesicæ autem ambitu paciente sub umbilico, uel pubetenus apparet dolor, & sæpe urinæ commixtus sanguis excluditur. Item collo uescica paciente circa ueretri initium, quod Graci peritoneon uocant, dolor sensitur. Mictuali autem uia paciente, ipsam ueretri radicem dolor afficit, attestante sanguinis puritate, cum iugis ac non intercapelinata emissione, etiam si digitis loca, quæ iuxta sessionem ueretri sunt, presserimus, quo in loco est ultima mictualis uia, quam, ut supra diximus, uram Graci uocauerunt: Nam si ex alijs locis sanguis feratur, digitorum impressione magis abstinetur, cum supradictis locis, hoc est, peritoneo, uel podici uicinis renitur impressio. Tunc ex uescicæ collo impedimento repressus feretur, ex superioribus uero abstinetur. Aliorum autem medicorum signa de hijs discretionibus conscripta Responcionum libris chirurgiam scribentes elogiauimus. Sunt autem uescicæ uitia, uel passiones generaliter curatione difficiles: Est enim natura neruosa, & altioribus insita locis, atque celata, & quæ corporis superflua sustineat acriora. Sed ne rationem uariare videamus, erit demonstrandum, quoniam fluori siue solutioni uescicæ, quæ Graci reumatismon uocant, sunt adscribenda plurima, quæ specie dispare uidentur, ut plurimus mictus cum arenoso uel capilloso sedimine: Item sanguinis fluor. Strictura autem adscribendus tumor est, atque durities, uel saxea duritas, quæ Graci scirrhosin uocant. Horum duplarem generaliter in superpositionibus curationem demonstramus. Fluente igitur uescica, hoc est, solutionem paciente, locandus ager frigido mediocriter in loco, adhibita requie cum abstinentia & articularum

A articularum tenaci ligatione: Et si sanguinis fuerit fluor, clunibus prominētius subleuat, & officio mīctus admonente, quantum datur imperandum ἀγρο, ut neq; id retento faciat sp̄ritū, necq; uī quadam uel conatu excludi cogat aliena: Apponenda etiam spongia noua aceto tincta secundum clunes uel umbilicum, ac pubetenus, quod Graci etron appellant, usq; ad ueretri initium, quod ijdem ^{τρισημ} peritoneon uocant, addita tenaci cum amplexu ligatione: Tum epithemata ijsdem locis, atque cucurbita constrictua: Potus dandus frigidus, paruus cibus: Species de sanguinis fluore & sputo scribentes docuimus. Similiter etiam quæ præbibenda conscripsimus, eiusdem scilicet qualitatis, & sessionem ex uino uehementiori confectam, quam encathisma uocant, in qua sint præcoctæ mure bacculae cum rosis, uel in pusca, aut aceto facta decoctio herbae talliæ, uel rubi, aut malpunici corticis, & horum similiūm, uel per ferramentum quod Graci catethera uocant, iniectio secunda, quæ similiter medendo constringant, acacizæ, hypocystidis, aut plantaginis succo, uel polygonij herbæ, aut intybi, uel puscae frigidæ singularis, aut adiuncta thuris drachma una cū æquali pondere hypocystidis, uel gallæ, cū nigro uino, uel talliæ herbæ aqua cœlesti concocta: quæ cum fuerit expressa & abiecta, erit aqua coquenda, donec ad mellis ueniat crassitudinem. Mulieribus uero etiam pessaria adhibenda, quæ ad fluorem matricis Responsionum conscripsimus libris, muliebria uitia curantes. Est autem curatione correctior, ac facilis eruptione factus, uel oscitatione sanguinis fluor, uel percussu, aut saltu confectus: Etenim influxio abstinetur, & rupta conglutinantur: difficilis uero correctione ex putredine effectus fluor: Retento enim sanguine, uel abstento ulcus permanebit. Est præterea ex putredine sanguis ater, & male redo lens, atque purulentus ex ulcere præfecto, & dolore antecedente, qui putredinis causa aduenisse uideatur. In eruptione autem flauus, & non antecedentibus supradictis, sed excussu uel saltu, aut percussu effectus. Solent præterea sicut in pō dice uel foeminarum sinu, aut matricis collo etiam in uesica hemorrhoides generari, quæ fluorem sanguinis præstent, quibusdam interuallis variatum, quod oportet apprehendere prudentem, cum non coadceruata primo fuerit effusio, sed augmentis quibusdam promota, interiectis defecctionibus, ac sepe retento sanguine doloris pubetenus admonitione cessante cum tensione inguinum, & grauedine clunium, uel renum consensu: & cum sanguis eruperit, supradictorum relatione sequente: siquidem aliquando inflatae ac tumentes hemorrhoides difficultatem, uel abstinentiam faciant mīctus, quam Graci dysurian uocant, uel uriam. Hæc sunt quæ de hijs necessariò dicenda credidimus. Declinante autem passione conuenit adhibere cerotaria, ex murtino, uel uiridi oleo, & alumine, cibum uarium dare atq; uinum, ac deinde lauacrum adhibere. Ac si strictritia fuerit uentris uel uescicæ, conuenit iacere & grontantē loco mediocriter calido atq; lucido, adhibita abstinentia usq; ad tertium diem cum requie. Item locis in dolore constitutis manuū calidarum cum blando amplexu uaporatio adhibenda, uel pubetenus, ac ueretri initio & clunibus calida linteamina, aut uascula ex aqua calida, uel fæcelli ex pollinibus calidis, aut uescicæ oleo calido plenæ admouenda. Ac si uehemens fuerit dolor phlebotomia adhibenda: & partes in passione constituta lanis limpidis oleo calido ac dulci infusis contegenda, ex eo etiam totum corpus ungendum: tum ora fouenda. Adhibenda etiam enantiomata ex aqua calida, uel aqua & coleo, aut decoctione laxatiua ex hijs quæ sepe memorauimus. Tūc cibus dandus sorbilis, & potuī aqua calida moderatio, dominante, & usq; ad declinationē passionis interuallis dierū nutrimenta offrenda,

M renda,

C renda. Ac si dolor minime cessauerit, conuenit usus cataplasmati laxatiui, & cu
Cucurbita curbitæ appositio leuis, quā Græci cuphen appellant, cum adiecta scarificatio
ne, & uaporatione spongiarum aqua calida expressarum. Ac si uenter retentus
fuerit, elyster conuenit simplex: & secundo cucurbita clunibus adhibenda, ac
pubetenus præteris capillis. Tunc hirudinū appositio, quas sanguisugas uocat,
atq; embasis adhibenda ex calida & oleo: sic enim laxatis tensionibus non solū
dolores soluentur uesica, sed etiam consequens urinæ difficultas, uel abstinen
tia. Cauendus præterea usus urinalium medicaminū, quæ diuretica Græci uo
cant: Sunt enim quæ uescicam prouocant, & propterea tumores faciant commo
ueri. Ac si minutis doloribus urinæ fuerit retentio, uel in toto conuiuerit do
lor, tanquam factis superpositionibus repeatant lenimenta, adhibenda fortifica
tio per uariam gestationem, & uocis exercitium. Vnctionibus quoq; ac defrica
tionibus admotis quæ superiora corporis magis exerceant, interiecto lauacro,
& uario cibo ac uiño, & iuxta methodicum modum adiectiones cyclæ ac detra
ctiones faciendæ: Tum ad recorporatiua atq; uehementia redeundum adiuto
ria, ut ex resina uel dropace, ac paroptesi, & solis torrore, uel arena ignita, & ap
positione cucurbitæ, fortè raptu atq; tractu quodam circunducto remota corpo
ra roboremus morborum pulsæ segnitie, adhibito usu asperginum, quæ sympa
mata Græci uocauerunt. Tunc malagmatum atq; ac porū lacescentium usus
adhibendus, adiecto etiam sinapismo, & fricatione partium quæ passione affi
ciuntur. Tum encathismatibus utendum ex aqua marina, uel falsa calida, & ma
gis hijs qui mordicatione quadam locorū in ihsdem passionibus tanguntur: tum
cataclysmo utendum, cuius nominis uim præscriptis libris saepius latinauimus:

D ita natatio adhibenda aquarum sua uirtute medentium, quibus magis erit in so
lutionibus utendū: Eligendæ sunt nanc; specialiter quæ aluminis habeant qua
litatem, ut sunt in Italia Albula appellata, & Nepesinz, & Cotilia, & Auguria:
Hijs uero qui lapidisbus, uel scabro uesicae afficiuntur erunt eligendæ aquæ falso,
uel quæ nitræ habeant qualitatē, ut apud Tenariam insulam, quæ potandæ, atq;
lauacro adhibendæ sunt. Tum residuus adhibendus est cyclus, & acriora medi
camina potâda, ut ex radice lapathi, & capparis, & struthij, uel polij herbæ. Itēq;
panacis, & horum similiū, & lithotomia in hijs qui maiorē generauerint lapi
dem. Item in omnibus hellebori adhibēdus est usus, si passiones supradictæ per
manserint. Tum nauigatio atq; peregrinatio, & eorum uarietas appetenda. Erit
præterea longo tempore, ut cetera quæq; nimia, Venus præcauenda: hijs enim
qui ob uesicae paralyſin propter officium sciscitandum usum uenereū probaue
runt, consentiendum non est: trahit enim secum totius corporis uexationē: Ob
quam causam erit probanda etiam ferularum tenerarū, uel tabellarum, usq; ad
ruborē cutis ab hijs probata percussio. Itemq; ustio, & scarificatio faciendæ pu
betenus atq; clunibus, & circa initium uertri circulatim, quod Græci perito
neon uocant, debilitate afficiens. Sunt præterea aquosa semina quæ excludun
tur, & magis cum se pronos fecerint & agrotantes, uel celeri ambulauerint gressu.
Irruit autem corporibus, cum longa fuerint debilitate uexata, aut immodico
usu uenereo affecta. Sed est accipienda curatio ex hijs quæ è uesica sanguinem
fluente memorauimus. Item ex hijs quæ in lenimentis passionum forificandi
corporis causa, ac demutandis sapissime probauimus: Est enim hæc passio se
minalium uiarum paralysis.